

КИЇВСЬКИЙ РЕГІОНАЛЬНИЙ ЦЕНТР
НАЦІОНАЛЬНОЇ АКАДЕМІЇ ПРАВОВИХ НАУК УКРАЇНИ

ІНСТИТУТ ДЕРЖАВИ І ПРАВА
ІМЕНІ В. М. КОРЕЦЬКОГО
НАЦІОНАЛЬНОЇ АКАДЕМІЇ НАУК УКРАЇНИ

**РОЗВИТОК ГРОМАДЯНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА
ЯК НЕОБХІДНА СКЛАДОВА ЄВРОПЕЙСЬКОЇ
ІНТЕГРАЦІЇ УКРАЇНИ**

матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції

м. Київ, 06 жовтня 2022 року

Львів – Торунь
Liha-Pres
2022

УДК 304.5:339.922ЄС(477)(063)

Р 64

*Рекомендовано до друку Вченою радою
Київського регіонального центру
Національної академії правових наук України
27 жовтня 2022 року, протокол № 9*

Редакційна колегія:

А. Б. Гриняк, О. О. Кот, Н. В. Міловська, Н. М. Оніщенко,
О. В. Скрипнюк

Відповідальний редактор: Н. В. Міловська

Розвиток громадянського суспільства як необхідна складова європейської інтеграції України : матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції (м. Київ, 06 жовтня 2022 р.). Львів-Торунь : Liha-Pres, 2022. 344 с.

ISBN 978-966-397-271-8

06 жовтня 2022 року у Київському регіональному центрі Національної академії правових наук України проведено Всеукраїнську науково-практичну конференцію «Розвиток громадянського суспільства як необхідна складова європейської інтеграції України», в якій взяли участь представники наукових установ і закладів вищої освіти України, аспіранти та працівники з практичним досвідом роботи.

До збірника увійшли тези доповідей з актуальних питань розвитку громадянського суспільства в Україні.

Видання адресоване науковим та науково-педагогічним працівникам закладів вищої освіти та наукових установ, аспірантам, докторантам та всім, хто цікавиться актуальними питаннями розвитку громадянського суспільства.

УДК 304.5:339.922ЄС(477)(063)

© Київський регіональний центр
Національної академії правових наук України, 2022

© Інститут держави і права імені В. М. Корецького
Національної академії наук України

© Українсько-польське наукове видавництво «Liha-Pres», 2022

ISBN 978-966-397-271-8

© автори, 2022

ЗМІСТ

Підтримка громадянського суспільства: нові пріоритети Європейського Союзу Андрійчук Т. С.	11
Податкова політика в умовах розвитку громадянського суспільства Атаманчук Н. І.	15
Місцеве самоврядування як основоположний концепт інституціоналізації громадянського суспільства Баймуратов М. О., Кофман Б. Я.	19
Про деякі тренди ІТ для судової діяльності Бардадим Т. О., Лефтеров О. В., Міхновська А. Г.	23
Омбудсмен з прав військовослужбовців: перспективи створення в Україні Барчук В. Б., Логінов О. А.	28
Щодо оскарження судового рішення про арешт майна Басиста І. В.	31
Роль громадського сектору у забезпеченні дотримання прав людини у діяльності Національної поліції України Березняк В. С.	36
Роль військових фемінітивів у забезпеченні та реалізації гендерної рівності у Збройних Силах України Боброва Ю. Ю.	39
Розбудова громадянського суспільства: соціальні, психологічні та фінансові виклики Богдановський Д. І., Богдановський І. В., Льовкіна О. Г.	42
Розвиток ідеї конституційної скарги як складової механізму охорони прав людини в правничій науці України Боняк В. О.	47
Роль громадянського суспільства у створенні Міжнародного білля про права людини в Інтернеті Бочарова Н. В., Палєєва Ю. С.	52
Становлення національного законодавства про харчові продукти у світлі побудови громадянського суспільства, забезпечення продовольчої безпеки та європейської інтеграції України Бурило Ю. П.	55

Тенденції розвитку зовнішньоторговельного регулювання в умовах економічної інтеграції Бут К. А., Коваленко-Марченкова Є. В., Каховська О. В.	59
Формування соціо-культурної ідентичності в контексті завдань європейської інтеграції України Валевський О. Л.	61
Перегляд положень щодо захисту прав споживачів у контексті адаптації законодавства України до права Європейського Союзу Великанова М. М.	65
Психологічні фактори в механізмі кримінально протиправного посягання Вереша Р. В.	69
Система впливу на суспільну думку населення Донбасу зі сторони російських органів психологічних операцій (2014–2021 рр.) Веденєв Д. В., Семенюк О. Г.	73
Експерт як учасник судового процесу Вілінський М. С.	76
Актуальні питання гендерної політики в сфері безпеки та оборони Возник М. В.	82
Особливості регулювання трудового договору у воєнний час Грабазей А. І.	86
Розвиток конструкції договору про спільну діяльність у вітчизняній правовій системі ХХ століття Гуцуляк В. К.	90
Окремі проблеми структурно функціонального забезпечення протидії кримінальним правопорушенням силами підрозділів стратегічних розслідувань Національної поліції України Дараган В. В.	93
Пошук моделі взаємостосунків держави і громадянського суспільства на шляху України до євроінтеграції Дмитрашко С. А., Гладка В. С.	96
Залучення громадян до спільного управління в рамках реалізації принципів Good Governance Доній Н. Є.	100
Адміністративна відповідальність та міграція Дракохруст Т. В.	103

Розвиток громадянського суспільства як необхідна складова європейської інтеграції України Євдокименко Д. О.	106
Проблемні питання громадського правозахисного руху: між війною та євроінтеграцією Єдаменко С. В.	109
Роль недержавних організацій у становленні громадянського суспільства в Україні Жеребятнікова І. В.	112
Форми взаємодії детективів Національного антикорупційного бюро України із контролюючими органами Жукова В. І.	116
Виконання рішень Конституційного Суду України як необхідна складова розвитку громадянського суспільства Заставна О. П.	120
Деякі зауваження до Законопроекту № 7721 про деколонізацію гуманітарної сфери України Зозуля О. І.	124
Сучасна парадигма економічної безпеки України Зотов Н. М.	128
Класифікація майна як об'єкта правовідносин через призму дослідження практики ЄСПЛ Ільків О. В.	131
Розвиток громадського контролю у сфері інтелектуальної власності в Україні в процесі європейської інтеграції Капітаненко Н. П.	135
Функціональні засади прокурорської діяльності Карпунцов В. В.	138
Медична помилка та відповідальність медичного персоналу Карпушина М. Г.	141
Участь громадського суспільства у формуванні правоохоронної системи України до європейських стандартів та вимог Карпюк С. В.	145
Громадянське суспільство як основа політико-правової системи України Кириченко Ю. В.	149

Трудовий колектив як суб'єкт трудового права, повноваження якого забезпечують розвиток громадянського суспільства як необхідної складової європейської інтеграції України Коваленко О. О.	152
Правові аспекти участі України у Програмі ЄС LIFE – Програмі дій з довкілля та клімату Коваленко Т. О.	155
Зарубіжний досвід оскарження засудженим судового рішення у заочному кримінальному провадженні Ковальчук О. А.	159
Занепад останньої європейської імперії (причини та наслідки) Козьма В. В.	161
Розвиток громадянського суспільства – визначальна умова європейської інтеграції України Колодій А. М., Колодій О. А., Халюк С. О.	165
Wellbeing and mental health of cso's workers as labour law problem in the EU Kolosov I. V.	170
Соціальні орієнтири для України Корж І. Ф.	172
Громадянське суспільство в Україні: деякі шляхи оптимізації розвитку та його євроінтеграційна обумовленість Костецька Т. А.	176
Онтологія громадянського суспільства як європейський феномен Костицький М. В., Кушакова-Костицька Н. В.	181
Український націоналізм як шлях до формування української політичної нації Костюшко О. П., Гальченко В. М.	184
Нагляд та управління конфіскованими активами та надходження від них Крамар Р. І.	187
Удосконалення правового механізму запобігання та протидії домашньому насильству в умовах європейської інтеграції України Красицька Л. В.	191

Обмеження державної монополії на застосування сили: нові виклики в умовах воєнного стану Кузнецов В. В.	195
Законодавство про охорону здоров'я у призмі євроінтеграційних прагнень України Логвиненко Б. О.	201
Визначення поняття «децентралізація» у контексті перерозподілу повноважень органів публічної влади Магновський І. Й.	204
Квінтесенція тероризму як виклик глобальній безпеці Марко С. І.	209
Євроінтеграція залізничного транспорту України Марценюк Л. В.	211
Вплив міграції, у зв'язку з війною, на кримінальні правопорушення проти статевої свободи та статевої недоторканості Маршалек К. О.	215
Проблеми реформування пенсійної системи України в умовах євроінтеграції Михайлова І. Ю.	218
Проблемні аспекти реалізації принципу публічного адміністрування Мігрін Б. О.	221
Пріоритетні напрямки протидії правопорушенням, які вчиняються у сфері незаконного обігу наркотичних речовин, їх аналогів та прекурсорів в умовах військового стану Мороз В. П.	225
Право на штучне переривання вагітності: законодавство Польщі Наливайко Л. Р., Лебедєва Ю. В.	228
Українське громадянське суспільство за межами України Нестеренко Г. О.	232
Громадські ради: форма комунікації органів виконавчої влади та громадськості, що потребує змін Окша Н. В.	237
Актуальні питання кримінально-правової протидії корупційним правопорушенням у сфері охорони здоров'я Олійник А. М.	239

Професійна самоорганізація громадянського суспільства у сфері захисту прав людини під час війни в Україні Островська Б. В.	243
Окремі аспекти формування громадянського суспільства в державі Паршин Ю. І.	246
Непряма експропріація у міжнародному інвестиційному праві: конструктивні ознаки та особливості застосування Петруненко Я. В.	249
Громадянське суспільство в умовах цифровізації: виклики та відповіді на них Печеранський І. П.	252
Подолання громадянським суспільством протиправної діяльності в умовах наближення України до європейських стандартів безпеки Пиріг І. В.	255
Особливості подолання громадянським суспільством проблеми сексуального насильства в умовах воєнного положення Плетенець В. М.	259
Деонтологічна культура педагога як фактор розвитку громадянського суспільства Савіщенко В. М.	263
Вивчення питань співробітництва України і НАТО на уроках історії та громадянської освіти Санкович М. В.	267
Розвиток взаємодії між інститутами громадянського суспільства та органами публічної влади (зарубіжний досвід) Сидоренко Н. С.	270
Європейські стандарти щодо захисту права на життя та права на гідні умови життя Степаненко К. В.	274
Окремі аспекти реалізації українським народом повноважень власника Стригунов О. М.	278
Громадянське суспільство та його роль у правотворчому процесі Тернавська В. М.	282
Взаємовідносини держави і людини у творчості П. Д. Юркевича Тимошенко В. І.	285

Розвиток процедури взаємного узгодження щодо уникнення подвійного оподаткування як необхідна складова європейської інтеграції України Тимченко Л. Д., Кононенко В. П.	288
Декі питання щодо категорії «віртуальна ідентичність» у мережі інтернет Токарева В. О.	292
Громадська експертиза законопроектів та проектів інших правових актів в Україні: питання правового забезпечення Томкіна О. О.	295
Обґрунтування моделі вищої влади в сучасній Україні Трещов М. М.	299
Громадський контроль за місцями неволі Триньова Я. О.	302
Щодо проблем інформаційної війни в умовах військового стану Улянченко Ю. О.	305
Громадянське суспільство: шлях України до ЄС Федорченко Н. В., Федорченко В. К.	308
Особливості правового регулювання обмеження деяких конституційних прав і свобод в умовах воєнного стану в Україні Фокіна А. О.	311
Громадянське інформаційне суспільство: синергія гуманізму, права, технологій Чиж І. С.	314
Взаємовплив змін в архітектоніці ЗМІ та громадянському суспільстві в Україні Чорний О. О.	319
Цифровізація системи публічного управління України в контексті прискорення європейської інтеграції Шандрик В. І.	323
Розвиток громадянського суспільства та воєнна безпека в контексті європейської інтеграції України Шевчук О. М.	326

Вплив громадянського суспільства на процес формування та реалізації державної політики у сфері юридичної освіти	
Шемелинець І. І.	330
Удосконалення законодавства України у сфері охорони прав на винаходи	
Ярошевська Т. В.	333
Цінності та ідентичності політичної еліти Львівщини	
Ясінська А. Ю.	336

**РОЛЬ ВІЙСЬКОВИХ ФЕМІНІТИВІВ
У ЗАБЕЗПЕЧЕННІ ТА РЕАЛІЗАЦІЇ ГЕНДЕРНОЇ РІВНОСТІ
У ЗБРОЙНИХ СИЛАХ УКРАЇНИ**

Боброва Ю. Ю.

*докторка юридичних наук,
доцентка кафедри міжнародного права
Ужгородського національного університету
м. Ужгород, Україна*

Постановою Кабінету Міністрів України «Питання українського правопису» від 22 травня 2019 року № 437 схвалено Український правопис у новій редакції, розроблений Українською національною комісією з питань правопису. Частиною 3 даного документу покладено на міністерства, інші центральні органи виконавчої влади сприяти використанню Українського правопису в новій редакції в діловодстві, освіті, видавничій справі, сфері телебачення і радіомовлення, інших сферах суспільного життя [1]. Зрозуміло, що і в Збройних Силах України.

Саме у новій редакції правопису § 32 визначено порядок утворення від іменників чоловічого роду іменників на означення осіб жіночої статі за їх професійними, освітніми, посадовими ознаками, сферою діяльності тощо [2], так званих фемінітивів (слова жіночого роду, альтернативні або парні аналогічним поняттям чоловічого роду).

Повернення ділової української мови до використання фемінітивів, пов'язане з актуалізацією в сучасному суспільстві «гендерних питань»; вони створюють умови для забезпечення однакових можливостей рівного ставлення з урахуванням гендеру.

Так, «різною була історія і становище жінки у суспільстві у різні епохи: у певний період чоловіки навіть сумнівались чи взагалі жінка є людиною. У зв'язку з цим, у мові не відображались деякі назви професій

у жіночому роді. Чому? Бо люди навіть уявити не могли, що жінка може бути директором заводу! Світ мислив іншими категоріями» [3]. До недавнього часу українська армія носила маскулінне забарвлення, і тільки нещодавно держава на законодавчому рівні вже реалізувала право жінки на військову службу, нормативно забезпечивши таким чином принцип гендерної рівності в армії.

На законодавчому рівні Законом України «Про внесення змін до деяких законів України щодо вітання «Слава Україні! – Героям слава!» від 4 жовтня 2018 року № 2587-VIII у тексті Статуту [4] замість слова «товаришу» передбачено заміну «пане (пані)» [5]. Из Висновку Комітету Верховної Ради України з питань національної безпеки і оборони від 5 вересня 2018 року слідувало, що прийняття цього Закону дозволить забезпечити підвищення престижу військової служби та іміджу Збройних Сил України в суспільстві, впорядкування взаємовідносин між військовослужбовцями та запровадження нових традицій українського війська [6], серед яких, звісно ж і гендерна рівність. Отож, ці зміни передбачили для звернення військовослужбовців у Збройних Силах України із зазначенням посади вживати «друже», а при зазначенні звання – «пане» (пані). Таким чином, для позначення звань осіб рядового та керівного складу у Збройних Силах України використовуються фемінітиви: рядовий – рядова; лейтенант – пані лейтенант; сержант – пані сержант; капітан – пані капітан; старшина – пані старшина; майор – пані майор; прапорщик – пані прапорщик; підполковник – пані підполковник; полковник – пані полковник; генерал-майор – пані генерал-майор; генерал-лейтенант – пані генерал-лейтенант; генерал-полковник – пані генерал-полковник; генерал – пані генерал.

Так, гендерна рівність є процесом справедливого відношення до жінок і чоловіків та означає, що вони мають однаковий суспільний статус, аналогічні умови для реалізації свого потенціалу згідно здібностей, рівних права; рівні обов'язки чи гарантії, тотожні можливості у прийнятті суспільно важливих рішень, участі у соціальному розвитку та отриманні результатів указаного. Таким чином, використання фемінітивів у Збройних Силах України є дієвим механізмом у забезпеченні та реалізації гендерної рівності в армії; вони підтверджують престиж військової професії для жінки, її значення на цій службі для українського суспільства.

Література:

1. Постанова Кабінету Міністрів України «Питання українського правопису» від 22 травня 2019 року № 437. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/437-2019-%D0%BF#Text> (дата звернення: 21.09.2022).

2. Український правопис, схвалений Кабінетом Міністрів України (постанова № 437 від 22 травня 2019 року); спільним рішенням Президії Національної академії наук України (протокол № 22/10 від 24 жовтня 2018 року) і Колегії Міністерства освіти і науки України (протокол № 10/4-13 від 24 жовтня 2018 року); затверджено

Українською національною комісією з питань правопису (протокол № 5 від 22 жовтня 2018 року). URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/05062019-onovl-pravo.pdf>. (дата звернення: 21.09.2022).

3. Левченко К. Новим українським правописом закріплене використання фемінітивів. URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-culture/2706989-novim-ukrainskim-pravopisom-zakriplene-vikoristanna-feminitiviv.html> (дата звернення: 21.09.2022).

4. Закон України «Про Статут внутрішньої служби Збройних Сил України» від 24 березня 1999 року № 548-XIV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/548-14#Text> (дата звернення: 21.09.2022).

5. Закон України «Про внесення змін до деяких законів України щодо вітання «Слава Україні! – Героям слава!» від 4 жовтня 2018 року № 2587-VIII URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2587-19#n7> (дата звернення: 21.09.2022).

6. Висновок Комітету Верховної Ради України з питань національної безпеки і оборони від 5 вересня 2018 року по Проект Закону про внесення змін до статутів Збройних Сил України № 9036 від 3 вересня 2018 року. URL: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=64530 (дата звернення: 21.09.2022).